

**ZMIANY W PRAWIE UPADŁOŚCIOWYM I NAPRAWCZYM 2012/2013
– UWAGI PO KONFERENCJI
„W KIERUNKU NOWEJ SZANSY – PRZEDSTAWIENIE REKOMENDACJI
ZMIAN, PRZYGOTOWANYCH PRZEZ ZESPÓŁ MINISTRA
SPRAWIEDLIWOŚCI DS. NOWELIZACJI PRAWA UPADŁOŚCIOWEGO I
NAPRAWCZEGO”
/10 grudnia 2012/**

Cel zmian

Projektowane zmiany mają na celu gruntowną reformę całego systemu prawa upadłościowego, w tym w szczególności przeorganizowanie priorytetów tej gałęzi prawa. Nowe przepisy przede wszystkim mają być narzędziem o charakterze oddłużeniowo-restrukturyzacyjnym i realizować tzw. politykę drugiej szansy, co odzwierciedla chociażby proponowany tytuł ustawy: Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe.

Polityka ta zakłada pełny powrót przedsiębiorców dotkniętych trudnościami finansowymi czy niewypłacalnością do obrotu gospodarczego. Dla osiągnięcia tego celu konieczne są instrumenty restrukturyzacyjne, a także likwidacyjne niestygmatyzujące przedsiębiorców, tj. nie zniechęcające do nich potencjalnych kontrahentów i innych uczestników obrotu. Badania wskazują, że pojęcie upadłości i upadłego powszechnie uważane jest za stygmatyzujące.

Rekomendowane zmiany zmierzają do zachęcenia przedsiębiorców, zwłaszcza małych i średnich, do jak najwcześniejszego rozpoczęcia postępowania restrukturyzacyjnego w formie postępowania naprawczego lub układowego. Wcześniejsze rozpoczęcie restrukturyzacji umożliwia sanację przedsiębiorstwa w kryzysie.

Definicja niewypłacalności

Zmianie ulegnie sama definicja niewypłacalności. Nastąpi tu powrót do przedwojennej tradycji, że niewypłacalność to dopiero zaprzestanie płacenia długów o charakterze trwałym, a nie – jak to ma miejsce dotychczas – niewykonywanie co najmniej dwóch wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Zgodnie z projektowanymi przepisami, domniemywa się, że dłużnik jest niewypłacalny, jeśli w chwili złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub o wszczęcie postępowania układowego lub naprawczego opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych przekracza trzy miesiące.

Procedury restrukturyzacyjne

Proponuje się wprowadzenie czterech procedur restrukturyzacyjnych, zmierzających do zawarcia układu:

- 1) postępowania w przedmiocie zatwierdzenia układu,
- 2) postępowania w przedmiocie zawarcia układu na wstępnym zgromadzeniu wierzycieli.
- 3) postępowania układowego (zwykłego),
- 4) postępowania naprawczego.

Wszystkie procedury restrukturyzacyjne skierowane będą zarówno do przedsiębiorców niewypłacalnych, jak i też zagrożonych niewypłacalnością. Z możliwości wszczęcia tych postępowań wykluczone będą zatem jedynie te przedsiębiorstwa, które mają zdolność regulowania swoich zobowiązań i nie istnieje żadne zagrożenie jej utraty, a mimo to chciałyby one bezpodstawnie uzyskać korzyści wynikające z procedur restrukturyzacyjnych.

Do wszystkich procedur restrukturyzacyjnych miałyby zastosowanie te same regulacje dotyczące zakresu wierzytelności objętych układem, propozycji układowych, zawarcia i zatwierdzenia układu i jego skutków, a także zmiany i uchylecia układu.

Całkowitym „novum” będą uproszczone postępowania układowe polegające na zawarciu i zatwierdzeniu układu zawartego **bez wszczynania odrębnej procedury**. Jedynym orzeczeniem merytorycznym wydawanym przez sąd byłoby zatem zatwierdzenie układu bądź odmowa jego zatwierdzenia. Uproszczone postępowania układowe powinny stać się podstawowymi procedurami mającymi na celu wyłącznie doprowadzenie do porozumienia się dłużnika z wszystkimi wierzycielami. Skutkiem tego średni czas postępowania układowego stanie się zasadniczo krótszy.

Procedurą restrukturyzacyjną o najszerzych możliwościach będzie postępowanie naprawcze, przy czym powinno to być postępowanie o zupełnie innym charakterze niż obecnie. Podstawową cechą tego postępowania będzie stworzenie możliwości prawnych do przeprowadzenia głębokiej restrukturyzacji ekonomicznej (czyli „naprawy”) przedsiębiorstwa.

W postępowaniu naprawczym możliwe będzie:

- 1) Wstrzymanie wszystkich egzekucji w okresie niezbędnym do zwiększenia przychodów i ograniczenia kosztów prowadzonej działalności bądź też w okresie poszukiwania inwestora
- 2) Odstąpienie od niekorzystnych umów.
- 3) Elastyczne dopasowanie poziomu zatrudnienia do bieżących potrzeb.
- 4) Sprzedaż składników majątkowych ze skutkami sprzedaży w upadłości likwidacyjnej.

Lista wierzytelności

Uproszczenie i odformalizowanie przepisów dotyczących dokonywania zgłoszeń wierzytelności, w tym rezygnacja z konieczności przedkładania przy dokonywaniu zgłoszenia wierzytelności dokumentów dla udowodnienia istnienia wierzytelności (obecny art. 239 p.u.n.), a gdy są już one składane, to należy odejść od potwierdzania odpisów

dokumentów za zgodność przez notariusza, adwokata lub radcę prawnego, pozostawiając jedynie ogólną zasadę, że sędzia-komisarz lub sąd może zażądać dokumentów przy rozpoznaniu sprzeciwu. Postuluje się możliwość zgłaszania wierzytelności w formie elektronicznej.

Zagadnienie „ubóstwa masy upadłości”

Wprowadzenie pozaupadłościowych przepisów umożliwiających wykreślenie z odpowiednich rejestrów podmiotów niewypłacalnych w przypadkach, w których oddalono wniosek o ogłoszenie upadłości lub też umorzono postępowanie upadłościowe z powodu braku majątku wystarczającego na pokrycie kosztów postępowania (tzw. ubóstwo masy).

Oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości z powodu ubóstwa masy (art. 13 p.u.n.) powinno stanowić dodatkową przyczynę rozwiązania spółki jawnej, spółki partnerskiej, spółki komandytowo-akcyjnej, spółki z o.o. i spółki akcyjnej.

Upadłość deweloperska

Obecne przepisy dotyczące upadłości deweloperskiej winny zostać uchylone jako niespójne z podstawowymi zasadami prawa upadłościowego i zawierające luki powodujące niemożność ich zastosowania w praktyce. Proponowana konstrukcja powinna zostać uregulowana jako postępowanie odrębne, które zastąpiłoby obecną regulację upadłości deweloperskiej.

Jednoznacznie negatywna ocena obowiązujących przepisów uzasadnia ich zastąpienie rozwiązaniem opierającym się na ogólnej strukturze prawa upadłościowego. W ramach ogólnych sposobów prowadzenia postępowania określonych w niniejszych rekomendacjach (jako upadłość, zmierzająca do likwidacji majątku upadłego albo postępowanie naprawcze lub układowe, zmierzające do zawarcia układu) i w sposób ściśle z nimi zintegrowany rekomenduje się wprowadzenie punktowych zmian w przebiegu postępowania, umożliwiających zarówno w upadłości, jak i w układzie osiągnięcie, w zależności od woli uczestników postępowania oraz ekonomicznych szans ich realizacji, jednego z trzech następujących rezultatów:

- 1) Kontynuacji przedsięwzięcia deweloperskiego i przeniesienia własności lokali na nabywców w ramach postępowania określonego Ustawą.
- 2) Kontynuacji przedsięwzięcia deweloperskiego przez nowego inwestora, który przejmowałby zobowiązania wobec dotychczasowych nabywców lokali,
- 3) Likwidacji nieruchomości, na której prowadzone jest przedsięwzięcie deweloperskie, z zaspokojeniem nabywców lokali na zasadzie tzw. prawa odrębności wynikającego z zabezpieczenia ich roszczeń wpisem do księgi wieczystej.

Zasadniczym instrumentem realizacji interesu nabywców lokali jest układ, ale istnieje także możliwość kontynuacji przedsięwzięcia deweloperskiego w upadłości zmierzającej do likwidacji majątku upadłego.

Upadłość konsumencka

Proponuje się wyłączenie przepisów dotyczących procedury oddłużeniowej wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej do odrębnej ustawy. Celem proponowanej regulacji jest uregulowanie kolizji interesów na styku podstawowego celu postępowania upadłościowego, jakim jest zaspokojenie wierzycieli, oraz elementarnych potrzeb i możliwości niewypłacalnej osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej.

Postuluje się zastosowanie przepisów o oddłużeniu również w przypadku, gdy niewypłacalny konsument ma tylko jednego wierzyciela (np.: bank kredytujący)

Konsument – wedle proponowanych zmian – jest niewypłacalny, jeżeli ocena jego sytuacji finansowej wskazuje, że utracił on zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Rekomenduje się dodatkowo domniemanie, że dłużnik jest niewypłacalny, jeśli opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych przekracza trzy miesiące.

Z poważaniem,

Piotr Zimmerman
Kancelaria Zimmerman i Wspólnicy sp.k.